

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
 hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
 Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
 Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
 („Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
 Ide küldendők a hirdetések, mindennemű melléletek, előfizetési és hirdetési pénzek,
 valamint a reclamatiók.
 Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Az országos gazdatanács ülései.
 A mustra ökrök hizlalásáról. Ádelsberger.
 Juhtenyésztésünk érdekében.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági-egylet kertészeti szakosztályának ülése febr. 22-én.

Vegyesek.

A szőlős gazdáknak nyújtott italaó kedvezmény. — Pályázati hirdetés. — A sertésüzlet a múlt évben — Szakértekezlet a parlamentben a kézi munka-oktatás tárgyában. A dohány fogyasztása Franciaországban.

Piaczi értesítő.

Az országos gazdatanács ülései.

Február 16-án délután négy órakor kezdete meg és a következő két nap délutánján folytatta, a földmivelésügyi miniszterium nagytermében, az országos gazdatanács, gróf Bethlen miniszter elnöke alatt, a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 118 szakaszra terjedő törvényjavaslat újból való tárgyalását, a mely alkalommal különösen a Magyarországon oly nagyfontosságú forgók szerinti gazdálkodás kérdése beható és tanulságos megvitátást nyert.

Gróf Bethlen miniszter tanácselnök az ülést a következő beszéddel nyitotta meg: T. országos gazdatanács! Köszönöm a jelenlevőknek, hogy szívesek voltak megjelenni. Több tagja az országos gazdatanácsnak, mint gr. Zichy József, Radó Kálmán, Jakabffy Imre, Losonczy Mihály, Szabó József, Vályi Árpád részint elfoglaltság, részint betegség miatt kimentették magukat. Méltóztatásuk ezen tanácskozást a múlt alkalommal e tárgyban történt tárgyalásokkal egynek, illetőleg e tárgyalások folytatásaként tekinteni. Ez alkalommal a t. gazdatanács elé terjesztettem a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvényjavaslatnak, illetve az előadói tervezetnek átdolgozott példányát némi módosításokkal. Ezen módosítások vonatkoznak egyes részekre, a melynyiben a hallott vélemények után az eredeti javaslat intenczióinak és irányának megfelelőleg, de a szakkörök véleményének honorálásával, igyekeztem azt oly alakba önteni, a melyben az, reményem, a közszükségletnek megfelelő lesz.

Azonkívül indokoltnak és czélszerűnek láttam a gazdatanácsról és a gazdasági egyletekről szóló 8-ik fejezetnek kihagyását. Ezen fejezetet, a mely a múlt alkalommal bő megbeszélésnek és eszmecserének a tárgyát képezte, szintén átdolgoztam oly módon, hogy azt hiszem, hogy az most már a legtöbb igénynek megfelel; szükségesnek

tartottam azonban, azt egy külön nagyobb szerkesztés törvényjavaslatra feldolgozva egy későbbi tanácskozásra fenntartani. Kellett ezt tennem először tekintettel a parlamenti helyzetre, mert ha ezt a részt, a mely egymagában nem sokkal rövidebb, mint a javaslat többi részei, megtartanánk ezen javaslat keretében, az a javaslatot annyira komplikálná, hogy akkor valóban nem számíthatnánk arra, hogy a legközelebbi időkben a parlamentben letárgyalassék, de azonkívül ez a rész szoros összefüggésbe hozandó az adminisztratív reform kérdésével. Az előbbi javaslat korábbi megállapodás szerint az előbbi adminisztratív javaslat ezen részével kombinációban lett megállapítva.

Most azonban a mint méltóztatnak tudni, ezen reform egyes részeinek sorrendje változni fog, és így czélszerűbbnek láttam a javaslat ezen részét, habár az a miniszteriumban ki lett dolgozva, a most tárgyalás alá kerülő résztől elválasztani és tárgyalását egy későbbi időpontra hagyni fenn. Csak jelzem, hogy abban a javaslatban organice ki van dolgozva az országos gazdatanácsnak, a megyei gazdatanácsnak, a járási tanácsnak s a kontemplált gazdasági felügyelőnek az ügyköre s ez mintegy nyolczvan szakaszban van összeállítva. Lehetnek, a kik e javaslatot igen kevésnek tartják, mások talán igen soknak tartják. Megvallom, örülnék, ha már ezen alkalommal egy teljes code rurált mint egységes művet, bocsáthatnák minden részleteiben bírálat alá. de e részben azonkívül, a mit már jeleztem, hogy ez az adminisztratív reformmal lesz összeköttetésbe hozandó, tekintetbe jön még az is, hogy ezen code ruralnak egyes részeit már is bírjuk az erdőtvényben, a vízjogi törvényben s végre az állategészségügyi törvényben, s hogy továbbá mezőgazdaságunk s iparunk most egy nagy átalakulásnak néz elébe.

Ezért azt hiszem, hogy ha most az egység kedvéért sietnénk felölelni az összes idevágó kérdéseket, azokat talán hézagosan és nem czélszerűen oldanók meg, s azt gondolom, hogy ezen anyag, a mely itt a tisztelt országos gazdatanács előtt fekszik, egyedül képezheti most helyesen a tárgyalás anyagát, még pedig azért, mert ez az adminisztráció jelen keretébe is beillik s annak jelen gépezete által is kiszolgáltatható. A javaslatnak többi része, a mint bátor voltam jelezni, beterjeszthető és beterjesztendő kapcsolatosan az adminisztratív reformmal. Megvallom, hogy sem mint magyar gazda, sem mint a földmivelésügyi kormány képviselője nem vehetem magamra a felelőséget azért, hogy az előttünk levő javaslatban tárgyalt oly fontos kérdések, a melyek minden gazdasági egyleti ülésnek állandó tár-

gyát képezik, a melyek megoldását tárczámnak minden parlamenti tárgyalása alkalmával sürgetik, megoldását bármely okból is tovább késleltessem. (Helyeslés.) Meg vagyok győződve, hogy abban a tisztelt orsz. gazdatanács is egyetért velem. A midőn tehát ezennel szerencsém van az ülést megnyitni, arra kérem a t. orsz. gazdatanács tagjait, hogy a törvényjavaslatnak tárgyalásába méltóztassanak bocsátkozni, még pedig tekintettel arra, hogy általában a javaslat a múlt alkalommal behatóan meg lett vitatva, kérem, hogy az egyes fejezeteket méltóztassanak sorrendben letárgyalni. Ezért tárgyalásra kitűzöm az első fejezetet, „a földbirtok gazdasági használatáról“. A szólni kívánókat Lónyay titkár ur legyen szíves feljegyezni, Kovácsy tanácsos urat pedig felkérem, hogy mint előadó szerepeljen.

Kovácsy osztálytanácsos előadó kijelenti, hogy az első fejezetben csak szövegezési különbség van az előbbi javaslatához képest. Egyetlen szakasz, a 7-ik lett újonnan beszúrva, a mely a vizmosáson való legeltetést eltiltja.

A tanács erre az első fejezetet megjegyzés nélkül elfogadja.

A II-ik fejezetnél azon kívánságának adott kifejezést, hogy a legeltetés módzatai, különösen az éjjeli legeltetés, a pásztorok felfogadása és képzése megyei szabályrendelet útján állapíttassanak meg; a 14. §-nál odanyilatkozott, hogy a közös legelőkön bizonyos esetekben nemcsak közös nyájokban, hanem külön nyájokban is lehessen legeltetni. A III-ik fejezet 18. §-ánál a tanács a tenyészkülvételek megállapítását — a törvényhatóság meghallgatása mellett — a miniszterre véli bízandónak a lovakat i letőleg is.

Szükségesnek találta a tanács, hogy a megyei lötenyész-bizottmányokról és az apaállatvizsgáló járási bizottságokról való intézkedés a törvénybe addig is felvéttessék, míg a gazdatanácsok tervezetéről szóló törvény elkészül. A IV. fejezetnek a birtokhatár megjelölésére vonatkozó határozmányainál hangsúlyoztatott, hogy azok az erdőkre is kiterjednek. Örömmel járult a gazdatanács a 32. §. azon intézhedéseivel, hogy a határjelek és határjelzések körül felmerülő vitás kérdések elintézése első sorban a közigazgatási hatóság feladatát képezze és ezzel összefüggő tulajdonjogi kérdések csak akkor tereltessenek rendes birói utra, ha a közigazgatási hatóságnak az ellentétes érdekeket kiegyenlíteni nem sikerül. A III. fejezetnél a faiskolákra nézve az a módosítás hozatott javaslatba, hogy azok minimális területe egy katasztrális hold helyett községenként negyed katasztrális hold legyen, és annak kimondását kívánta a tanács, hogy a faiskola létesítése, kezelése és fenntartása a község

Elsőrendű

műtrágyák.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyi termékek gyár (Kramer J.)

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajelemzések díjmentesen oszkoztetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. a. 10 (9-52) a hová a levelek és rendelések intézendők.

Szuperfoszfát.
 Párolt
csontliszt.

feladatát képezi. Az utak befásítására nézve az a tanács véleménye, hogy ne a törvény határozza meg, hogy azok az ut koronaszélére ültetendők, hanem hogy e tekintetben a rendelkezési jog a megyéknek tartassék fenn, melyek a helyi viszonyok mérlegelése után szabályrendeletileg állapítsák meg, hogy hol ültetendő a fa az utkorona szélére és hol az ut mentén fekvő birtokra. Helyeselte a tanács az 51. §. azon intézkedését, hogy az aránkatól meg nem tisztított lóhere és luczerna-magvaknak termelésre leendő eladása megtiltassék.

A hegyközségekről szóló teljesen átdolgozott VII. fejezetet csekély módosításokkal elfogadta a tanács; a hegyközségek megalakulásához szükséges birtokosok számát harminczról huszra vélte leszállítandónak és kimondandónak tartotta, hogy a filloxera által kipusztított azon szőlőterületek, a melyek a talaj minőségénél fogva újból szőlővel be nem ültethetők, a hegyközségbe bevonhatók ne legyenek. A mezőrendőrségről szóló IX. fejezetnél a halászati öröket a mezőörökkel azonos elbánásban óhajtja résztesítendőknék és megadandónak véli a mezőöröknek biztosított zálogolási jogot a gazda és cselédei részére is. A kártérítési ügyekről szóló X. fejezet változatlanul elfogadtatott. A 102. §-t, a mely a kártérítési összegnek, ha kárttevő fizetni nem képes, magánmunka által való leszolgáltatásáról intézkedik, örömmel üdvözölte a tanács, egyesek azonban azt óhajtották, hogy a leszolgáltatás községi közmunka útján történjék és a község térítse meg a kárt a károsultnak. A 104. §-nál a mezei kártételek megbecslésére a mezőört vélte a tanács felhatalmazandónak. A XI. fejezetnél (kihágások és büntető határozatok) súlyosabb büntetés kiszabása javasoltatott azokra nézve, kik luczerna- és lóheremagvakat, a nélkül, hogy az aránkatól megtisztítanák, termelés céljából eladják. Egyébként a fejezet változatlanul elfogadtatott. Ugy szintén változatlanul fogadtattak el a XII. fejezet (A hatóságokról) és a XIII. fejezet (Zárthatározatok) A 114. §-nál, mely szerint a pénzbüntetés behajthatatlanság esetén községi közmunka által leszolgáltatandó, újból hangsúlyozta a tanács ugy ezen, mint a 102. §. intézkedéseinek üdvös voltát. mint a melyek legalkalmasabb arra, hogy a mezei kártételeket csökkentsek. A tanácskozás befejeztével gróf Bethlen András földmívelésügyi miniszter köszönetet mondott az országos gazdatanács tagjainak ügybuzgó működésükért.

A mustra ökrök hizlalásáról.

Közlekedési viszonyaink nagyon előnyös fejlődésével a hizott marhák piacainak köre annyira kitágult, hogy abban nagyon távoli vidékek is belekerülvén, a hizott állatok értékesítési viszonyai ma kedvezőbbek, mint voltak valaha; de miután a hizalási költségek is az ijesztőleg alacsony gabonaárak mellett nem lehetnek magasak — a jó husnak pedig szép ára van — már előre is ki kell jelentenem, hogy a marhahizálás jövedelmező voltát kétségbe vonni nem lehet helyes és ha voltak is rá példák, hogy itt vagy ottan a hizalás többbe került, semhogy haszonnal járó lehetet volna, mindazon esetekben kimutatható az is, hogy a várt nyereseménynek elmaradása a hizalási előirányzat, a hizaló takarmány adagok táparány szerinti helytelen összeállítás, illetőleg avatatlan kezek által okszerűtlenül összeállított hibás számadásból ered.

A mely birtokon szeszgyárak vannak ottan — miután a szeszmoslékban, annak tényleges tápértékéhez mérten, nagyon olcsó és kitünő hizaló takarmánnyal rendelkeznek — csak a legritkább esetben hallható a hizalásra vonatkoztatott panasz. Kitüntetésére annak, hogy milyen értékes takarmány pl. burgonyaszesz-moslék, hasonlitsuk azt tápanyagtartalom és árra nézve a török-buzával össze.

100 liter burgonyaszesz-moslékban van kilogrammban kifejezve: 1·32 légeny, 5·20 szénhydrat és 0·22 zsír 1 m/m török-buzábn van 10·60 légeny 68·70 szénhydrat és 6·50 zsír. A burgonyaszeszmoslék a gazdaságnak, hectoliterenkint körülbelül 20 krajczárjával számítatik, míg egy m m török-buzának az ára, több évi átlagban, 5 frt 40 kr. A fentebbiek szerint pedig 26 htl. szeszmoslékban van: 35 64 légeny, 140·40 szénhydrat és 5·94. zsír. Összehasonlítván tehát ezen két szám csoportot kitünik, hogy 5 frt 40 kr. áru szeszmoslékban majdnem 3¹/₂-szer annyi van a hizlalásnál oly igen fontos proteinből és kétszer annyi a légenymentes vonat anyagokból, mint ugyanannyi áru török-buzában. Nem hallgatható el ezen összehasonlításnál azt sem, hogy a mig a szeszmoslék tápanyagtartalma majdnem teljesen megemészthető, addig a török-buza protein tartalmának p. csak 85%-ja emésztetik az állatok által meg. Ezen adatokkal eléggé világlatba helyezni véltem, hogy mily nagy előnye van azon gazdának, ki szeszmoslékkel hizlalhat, azon gazda felett, a ki avval nem rendelkezik.

A leirt példával egyszersmind érinteni kívánom azon okot is, mely a száraz hizlalással foglalkozó gazdák nagy részénél a hizalás jövedelmezőtlenségét idéző elő, vagy is azt, hogy a földbirtokosok nagy része nem tévén előzetes számítás, a helyett, hogy a táptartalmukhoz mérten olcsó gyári hulladékokat alkalmaznák hizaló takarmányul, inkább megmaradnak a régebbi idők viszonyai között, a mely talán helyes volt egykor, de ma már kárral jár, a mely többféle hátrányban boszulja meg magát, így:

1-ször takarmány pazarlásban. Köztudomásu dolog, hogy állataink a takarmány adagjaikban lévő tápanyagokat, a szerv és hőképzőket, nem azon arányban emésztik meg, a mely arányban azok a takarmányban foglaltatnak, hanem azon arányban, a melyben azt igénylik: így a hizalás alatt egy rész protein mellett 6, majd 5 rész hőképzőt emészt meg az állat takarmányából, vagy is az utóbbiból 5-6-szor annyit. Tegyük fel, hogy egy gazda széna, polyva, répa és török-buza darán akarja kihizlalni ökreit: a legkitünőbb szénában 1 rész proteinra 5-6 rész hőképző tápanyag-tartalom esik, vagy is annak táparánya 1 az 5-6-hoz, a polyvái 1: 30-hoz, a répái 1: 21-hez és a török-buza darái 1: 8-hoz; könnyen belátható, hogy ilyen tág táparányu takarmányokból nem lehet a hizók számára olyan adagolást összeállítani, a melyben a táparány a legkedvezőbb vagy is 1: 5·5-hez, hanem lesz talán a feletetett széna, polyva, répa és dara táparánya 1: 12-höz. Ilyen etetés mellett azután az állati természet segít magán, vagy is a takarmány adagokból megemészt annyi proteint, a mennyit bir, a hőképző tápanyagokból pedig csak annyit, mint a mennyi a felvett szervképzőkkel az állati szervezet igényei szerint kedvező arányban van (tegyük fel, hogy 6-szor annyit.) Így az állati szervezet, életműködési törvényeinek alapján, helyre hozza ugyan az emberi hibát, de a pazarlást nem; mert habár az állat megemészt azon takarmányt, melyben 1 rész proteinra 12 rész hőképző jut, de utóbbinak csak fele fog az állatban vérré válni, a másik fele pedig, mint felesleges teher emésztetlenül a végbelén át távolodik el, szóval kárba vész. Az ilyen tág táparányu takarmányon tartott marha azért, — feltéve, hogy a normálshoz képest felesleges mennyiségben lett takarmányozva — szintén meghizik, csak hogy — s ez az ilyenmü hizlalásnál a

2-dik sorban érezhető hátrány, — sokkal lassabban, mint a kellő szakértelemmel tartott állat, mert a mig ugyan is a jól vezetett hizlalásnál az ökrök legfeljebb 4 hónap alatt teljesen kihiznak, addig az erőtakarmányok nélküli gabona darákkal való hizlalásnál még 5 hónapi hizalás mellett sem éretik el a cél; ebben aztán a kár már kézzel fogható, mert egy egész hónap alatt adagolt összes takarmánymennyiség képében nyilvánul.

A marhahizálás jövedelmezőtlenségének fő oka tehát a szük táparányu erőtakarmányok nem alkalmazása, vagyis jobban mondva, avatatlan kezek által összeállított téves számolásokra vezethető vissza.

Ilyen erőtakarmányok a különféle gyári hulladékok, melyek közül néhány fontosabbról röviden néhány szót kívánok szólani.

A különféle olajpogácsákban könnyen szállítható értékes erőtakarmányt birunk, legolcsóbb és legnagyobb mennyiségben beszerezhető ezek közül a repcepogácsa, ebben 3-szor annyi protein és 1¹/₂-szer annyi zsirtartalom van, mint a török-buza darában, noha áruk majdnem egészen egyenlő. Egy klgr. repcepogácsa, széna, répa és polyva etetése mellett, 3 klgr. török-buza darát tökéletesen pótol; alkalmaztatására nézve azonban megjegyzem, hogy egy ökröknek naponként 2¹/₂ klgrnál többet nem tanácsos adni és ezt is igen csekély mennyiségű kezdve s apródonként fokozva oly mennyiségre vinni és soha sem beáztatva, hanem mindég finomra összezuzva, száraz állapotban, leghelyesebben dara és szénaszecskával keverve etetni. Mindenhol, a hol az árkülönbség nem igen tetemes, a repcepogácsát a lenmagpogácsa kitünően helyettesítheti.

Kitünő hizaló takarmány továbbá a maláta csira, mely szintén két annyi takarmány értékkel bir, mint a török-buza-dara.

Fontos hizaló takarmányok továbbá a buza és rozskorpa is, valamint ott, a hol beszerezhető, a sörtököly is stb.

Száraz hizalást követve ezen gyári hulladékokra kell a hizalást fektetni, a gabona darát pedig csak kisebb mérvben s főleg a hizalás utolsó szakában alkalmazni.

A hizalás jövedelmezőségét csökkenti még a hizóba kötött ökrök tulságos lecsigázottsága és vénsége — a mely rosz szokás, sajnos, sok helyen el van terjedve; miért is tanácsos igen vén, avagy beteges ökröt, mint selejtest eladni, a hizalándókat pedig a lekötés előtt néhány héttel jó legelőn pihentetni.

A kik a száraz hizalást illetőleg maguknak tájékozást kívánnak szerezni, azoknak ajánlhatom Csányi Ágoston tulajdonát képező s Perl Károly gazd. intéző főtitest vezetése alatt álló „Sashalmi“ pusztá megtekintését, a mely egyike azon kitünő birtokoknak, a hol is a hizalási előirányzat, a hizaló takarmányadagok okszerű táparány szerinti helyes összeállítása, a hizalás körüli leirhatlan pontosság, rend, tisztaság és a hizaló helyiségek okszerű szellőztetéséről kellő okulást szerezhet minden gazda.

Jelzett hizlalásnál követett módszerből az tűnik ki, hogy Perl Károly sashalmi pusztai-gazd. intéző főtitest — egykoron méltó tagja volt a magyar-óvári gazd. akademiának, s az ott szerzett elméleti ismereteit, a gyakorlatban is nagymértékben tudja alkalmazni.

Adelsberger.

Juhtenyésztésünk érdekében.

Már évek óta sajnálattal konstatálható hazai juhászatunknak állandó és fokozatos pangása. Haladás csak elvétve található ott, a hol fejő juhok tartatnak és a hol nehezebb, hizlalásra alkalmasabb állatok vannak, ezek a juhpus-piacz javulásával keresettebbekké lesznek.

Bethlen András gróf földmivelésügyi miniszter állattenyésztésünk ezen, egykor virágzó s még jelenleg is nagyfontosságú ágának emelésére törekszik már évek óta. Így a juhállomány javítását az utóbbi években azzal mozdította elő, hogy husjuhok szaporítására alkalmas kosokat osztott ki mérsékelt áron, részint pedig ingyen adta át azokat használatra.

Mit ér azonban a juhállomány javítása s a juhtenyésztés intenzívebb fejlesztése, ha nincs kellő fogyasztó piac, mely a tenyésztést jövedelmezővé tenni ígérkezik? Köztudomású dolog, hogy Franciaországba irányult s 1891. elején oly szép lendületet vett ürühús kivitelünk az említett ország által azóta életbeléptetett vám és szállítási rendszabályok folytán hirtelen megszűnt s így husjuhárak legjobb piacza alig megközelíthetővé vált. S tekintve azon körülményt, hogy a francia kormány arra törekszik, miszerint a belfogyasztást algiri juhokkal fedezze, aligha remélhetjük e kedvezőtlen viszonyok megváltozását.

Más módrról kellett tehát gondoskodni s ezt a módot Bethlen András gr. földmivelésügyi miniszter meg is találta. Azonnal, a mint a francia piac elvesztése valószínűvé vált, az a helyes és önként kínálkozó eszme foglalkoztatta, hogy új és biztos, sőt esetleg az elvesztettnél nagyobb fogyasztót szerez husjuhainknak a hadseregben. A juhhusnak a katonai étellemezésbe való behozatala oly egészséges gondolat, mely földmivelésügyi miniszterünknek kiváló gyakorlati érzéke mellett tanuskodik. Bethlen miniszter már tavaly a delegációkban felvetette ezt az eszmét, s azt az illetékes katonai körök kedvezően fogadták. Most csak az kellett tehát, hogy e kérdésnek minden oldala kellő figyelembe vétessék, az ügy jelenleg abban a sádiumban van, hogy a honvédelmi miniszter már késznek nyilatkozott behozni a honvédségnél a juhpus-fogyasztást s az ő meleg ajánlatára a hadügyminiszter is megígérte, hogy ajánlani fogja a hadtestparancsnokoknak, hogy tegyenek kísérletet az iránt, miként és hányadrészben lehetne a legénység étellemezésénél a marhahúst juhussal pótolni.

Mint látható, a fogyasztás biztosítása a legkedvezőbb kilátásokkal kecsegtet. Évenként 300—500,000 drb. juh fogyasztásáról lévén szó, természetesen, hogy a gazdáknek ez ösztönzésül szolgálhat a juhtenyésztésre. Tőlük függ nagyrészt a siker s nekik kell bizonyítani, hogy van-e elég élelmesség bennük a saját érdekük ápolására.

Egyleti élet.

Az erdélyi-gazdasági-egylet kertészeti szakosztálya folyó február hó 22-én szakosztályi elnök báró **Bánffy Ernő** elnöklete alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: Szabó Sámuel, Sipos Gábor, Molnár Sándor, Ritter Gusztáv, Szenkovich Márton, dr. Szaniszló Albert, Ásványi Lajos, Almasian Vazul szakosztályi tagok és Szakács Péter e. titkár.

Az ülés tárgyát az **ügyrend és munka program** elkészítése képezte, melynek alapjául Ritter Gusztáv tagtárs által, a szakosztály megbízásából szerkesztett javaslat szolgált.

Ez alapos megvitatás után, a következőkben lett megállapítva:

Ügyrend

az **Erdélyi-Gazdasági-Egylet kertészeti szakosztálya részére.**

A kertészeti szakosztály áll az alapszabályok 22—23. §§-aiban meghatározott tagokból.

1. A tagok választanak magok közül elnököt és jegyzőt. Az elnök akadályoztatása esetén helyettes elnökről a szakosztály esetről-esetre maga gondoskodik. A jegyző távollétében az ülés előtt helyettes jegyző választandó, ki a felvett jegyzőkönyvet a gazdasági egylet titkára által a rendes jegyzőnek átadja.

2. A szakosztályi elnök és jegyző 3 évre választatik s ezen idő leteltével, vagy felmerült egyéb okok miatt, az elnök vagy a jegyző által összehívott szakosztályi tagok újra választanak.

3. A kertészeti szakosztály rendszeren minden hónapban egy gyűlést tart; ha sürgősen elintézendő tárgyak merülnek fel, rendkívüli gyűlésekre a tagok akár mikor össze hívhatók.

A rendes gyűlések idejéül a hónap első szerdájának délután 5 órája tüzetik ki.

Munka program.

1. A szakosztály minden kertészeti szakkérdést, melyet az erdélyi-gazdasági egylet igazgató választmánya hozzá intéz, tárgyal és arról véleményt ad.

2. A kertészeti szakosztály minden új szakkérdést figyelemmel kísér, azt tanulmányozza és a mi jónak bizonyul, arról a választmánynak előterjesztést tesz.

3. A szakosztály igyekszik a kertészettel kapcsolatos minden terményt tüzetesen megismerni és tanulmányozni.

4. A kertészeti szakosztály a már kipróbált s nagybani termelésre ajánlt gyümölcs fajtákat tovább tanulmányozza s ha esetleg az eddigieknél valamely fajta jobbnak bizonyulna, azt kicserélésre vagy felvételre ajánlja.

A kertészeti szakosztály ennek érdekében gyümölcs kiállításokat rendez, olyanokban részt vesz, de a mellett az egyesek névtelen gyümölcs fajtáit is meghatározza s az illetőket tanács adással támogatja.

5. A kertészeti szakosztály felvilágosítást ad a gyümölcs értékesítésre nézve és a vevők s az elárúsítók között összeköttetéseket eszközöl.

6. A kertészeti szakosztály minden évben bizonyos számú csemétét, oltó-galyat, szakmunkát és kertészeti eszközt oszt ki a gyümölcsstenyésztés terén legbuzgóbb szegényebb sorsú gazdák, papok és tanítók között ösztönözvén ez által másokat is a gyümölcsstenyésztésre.

7. A kertészeti szakosztály törekszik kertészeti szakmunkákat készíteni és terjeszteni.

8. A folyó költségek fedezésére az igazgató választmány évi átalányt bocsát a szakosztály rendelkezésére.

Vegyes közlemények.

— **A szőlősgazdáknak nyújtott italadó-kedvezmény régi termésű boraikra is kiterjed.** Az 1892. évi XV. t. cikk 3. §-a azon szőlősgazdákra nézve, a kik nyílt községekben szeszes italok kimérésével, vagy kismértékben való elárúsításával nem foglalkoznak, saját termésű boraiktól a házi szükségletre szánt mennyiség tekintetében azon kedvezményt állapítja meg, hogy boritaladó fejében ezentul is csak a régi fogyasztási adónak megfelelő tételeket tartoznak fizetni, vagyis hektoliterenként: I. osztályu községekben bor után: 3 frt 35 krt. bormust és szőlőcsefrefe után: 2 frt 52 krt.; II. oszt. községekben bor után: 2 frt 69 kr., must és szőlőcsefrefe után: 2 frt 1 krt.; III. oszt. községekben bor után: 1 frt 35 krt. bormust és szőlőcsefrefe után 1 frt 1 krt. Minthogy a régibb termésű borok tekintetében a törvény ezen intézkedése több ízben félre magyaráztatott, a pénzügyminiszter f. évi 63.312. szám alatt kelt rendeletével világosan kimondotta, hogy eme kedvezmény a törvény egyéb feltételeinek fenforgása mellett a szőlősgazdák régibb borkészleteire nézve is irányadó. A kit tehát ily téves magyarázat alapján nagyobb adótételekkel róttak volna meg, föltéve, hogy az 1892. évi XV. t.-cz. végrehajtása iránti utasítás 26. §-ában elirt bejelentést el nem mulasztotta, a többlet

visszatérítését joggal követelheti. A rendelet szövege a következő: Felmerült kérdésekből kifolyólag kijelentetik, hogy a szőlősgazdák részére, saját termésű boraikból a házi szükségletre szánt bormennyiség után, az 1892. évi XV. t.-cz. 3. §-ában biztosított adókedvezmény nem csak az idei, illetőleg a jövőben új termésre, hanem készletben levő saját termésű régibb boraikra is vonatkozik. Az a körülmény, hogy egyes bortermelőknél, vagy pedig egyes vidékek összes bortermelőinek a filloxera pusztítása miatt, vagy más okból egyik, vagy másik évben szőlőtermése nincs, az illető bortermelőket készletben levő saját termésű boraiknak kedvezményes adótétel mellett való elfogyasztásától nem fosztja meg; szükséges azonban, hogy a bejelentés az 1892. évi XV. t.-cz. végrehajtása iránti utasítás 26. §-a értelmében az ily korábbi termésű borra nézve is megtéessék.

— **Pályázati hirdetés a Budapesten és Kolozs-Monostoron tartandó gyümölcsészeti tanfolyamra.** Budapest (a budapesti m. kir. vinczellériskolában) f. évi márczius 20—29. és Kolozsmonostoron (az itteni m. kir. gazdasági tanintézetben) f. évi április hó 4—13-ig gyümölcsészeti tanfolyamot rendeztetek. Célja ezen rövid tanfolyamnak a) hogy ezen tanfolyamon a fiatalabb és a fatenyésztés iránt érdeklődő faiskolakezelő tanítók a faiskolakezelés és gyümölcsstenyésztésben úgy elméletileg, mint pedig főleg gyakorlatilag szakszerű kiképzetést nyerhessenek, b) hogy a tanfolyamot végzett faiskolakezelő tanítók közül később a községi faiskolákhoz alkalmas járási felügyelők legyenek kizemmelhetők; és végre c) hogy egy a gyümölcsstermeléssel foglalkozó földbirtokosoknak, mint pedig a magán-, uradalmi-, egyleti- és községi kertészeknek alkalom adassék arra, hogy a gyümölcsfanemesítés, kezelés és ápolásban kellő utmutatást nyerhessenek. Ugy a budapesti, mint pedig a kolozsmonostori tanfolyamra csak 16 tanító vétetik fel, a kik egyenkint 15 frt utiátalányban és 1 frt 50 kr. ellátási díjban fognak részesítettetni Felhivatnak tehát azon községi faiskolakezelő tanítók, a kik ezen tanfolyamban résztvenni óhajtanak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott kérvényeiket, a melyben életkoruk, nyelvismeretük s a faiskolában töltött eddigi működésük felemlítendő és ezen körülmények a közvetlen iskolai hatóságuk által igazolandó, f. évi márczius hó 1-ig alulírott miniszteriumhoz közvetlenül felterjeszszék. — Ezen határidőn túl beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni. A most említett tanítókon kívül mindegyik tanfolyamra fel fog még vétetni 4—6 földbirtokos, kertész, vagy magánzó is, a kik azonban állami ellátásban nem részesülnek. Ez utóbbiak kérvényeiket szintén f. évi márczius 1-ig közvetlenül az alulírott miniszteriumhoz küldjék be. A tanfolyamot bevégzett hallgatók elméleti és gyakorlati vizsgálatot tesznek és ennek eredményéről bizonyítványt nyernek. Budapest, 1893. február hó 7-én. Földmivelésügyi m. kir. miniszterium.

— **A sertésüzlet a múlt évben.** Az első magyar sertésüzlet részvénytársaság évi jelentése a budapesti-kőbányai sertésüzlet 1892-ik évi állapotáról a múlt évet kedvezőbbnek mondja, mint számos előzőjét, mert egyik jelentékeny fogyasztónk: Németország ez év II. felében az üzletben, az amerikai verseny dacára, élénk részt vett. A lefolyt év első negyedében, az üzlet csendes irányzat határai között mozgott, és az árak csak azért mutattak némi emelkedést, mert a téli hizlalással még nem készültek el, a készletek késre érott áruban igen csekélyek voltak és a belföldi fogyasztásnak is alig feleltek meg. A mint azonban a második negyedben a téli hizlalásban elkészült mennyiség szuccesszive eladásra került és Németország is csak szerényen vett részt az üzletben, továbbá a kínálat emelkedett, a közben-közben mutatkozott élénkebb forgalom dacára az árak kissé hanyatlottak; e hanyatlásnak okozójául az a körülmény tekinthető, hogy a szalon- és zsírarak a nagyobb produkciót e cikkekben nem mozdították elő és Németország is június hónapban, az ezt megelőző hónapokhoz mérten, kivételét jelentékenyen csökken-

Egy gazda se

mulassza el, saját jól felfogott érdekében mielőtt mag-szükségletét fedezi

Haldek Ignác

magkereskedéséből

(Budapest Károly-körút 9.sz.)

ajánlatot kérni.

16 (3--)

LEGKITÜNÖBB MAGVAK

kaphatók

Mauthner Ödön

magkereskedésében.

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet: Koronaherceg-utca 18.
Andrássy-ut 23. sz.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

6 (10-52)

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvény-Társaság

kiadásában Kolozsvárt megjelent és kapható:

Mezőgazdasági Apróságok.

II-ik füzet, ára bérmentes megküldéssel 1 frt 20 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője.

Ezen 7 ivre terjedő és számos igen sikerült ábrával érzékített munka nagyon érdekesen foglalkozik, különféle kísérleti termelésekkel, a burgonya kultiválással a kolozsmonostori gazd. tanintézet gazdaságában tenyésztett tiszta véreű pinzgau-fajta szarvasmarhával, az erdélyi szarvasmarha leírásával, a mokány marha ismertetésével, a bivalylal, végletesen ismerteti a Hearsou-féle tojásköltő gépet stb. stb.

Becses tartalmánál, gyakorlati értékénél s díszes kiállításánál fogva ezen munka nem hiányozhatik egy gazda könyvtárából sem.

Az 1 frt 20 kr. az Erdélyi Gazda előfizetési utalványán is beküldhető.

A közönséges luczerna termesztéséről.

Ara 20 kr, bérmentes megküldéssel 25 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője.

Tagadhatatlan, hogy a sikeres gazdálkodás egyik legfőbb tényezőjét a kultur növények termesztésének megismerése és azok helyes művelésének módja képezi.

Ily irányban szolgál alapos vezérfonalul a fent czimzett füzet, mely méltó társa az eddigi gazd. egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent iker testvérének a „Vörös lóher termesztésének.”

Ezen kis mű ugyanis egy rövid év alatt két kiadást ért, a mi magában véve hallatlan dolog a gazdasági szakirodalomban; ezen felül azonban a nagyméltóságú földművelésügyi ministerium német és román nyelvű kiadását is létesítette ugyancsak az erdélyi gazdasági egyesület útján.

A selyemhernyó tenyésztéséről.

Ara 30 kr., bérmentes megküldéssel 35 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori magy. kir. gazd. tanintézet intézője.

Gazdasági kulturánk emelkedésével ugyan itt-ott már találkozunk a gazdasági fásítás nyomával is, mindazonáltal tagadhatatlan, hogy e téren még sok a tenni való.

Az eperfa ültetésével nemcsak a fent jelzett irányban teszünk egy-egy lépést előre, hanem e mellett alkalmat nyújtunk a mezőgazdaságban egyébként ki nem használható munkaerőnek, u. m. az agyak és gyermekek munkaképességének értékesítésére, ha azt a selyemhernyó tenyésztésével egybekapcsoljuk.

Ezen szokatlan és némelyek által igazán indokolatlanul mellőzött ösvény egyengetése czéljából iratott a selyemhernyó tenyésztéshez ez a vezérfonal, melyet gr. Bethlen András földművelésügyi minister ur ő excellenciája szakközgei birálata nyomán 1892. évi 66515/IV. 10. számú leiratában, mint helyes alapokon nyugvó dolgot ismerte el.

Mindhárom füzet egyszerre megrendelve bérmentes megküldéssel 1 frt 70 kr.

ELADÓ VETŐMAG.

Mezei vetésre való
rendkívül bőtermő
gömbölyű

fehér paszulyt

a Homoródi pálya-udvarhoz szállítva

zsákkal együtt

100 kilónként

7 frt 50 krért elad

Gróf Haller János

u. p. Homoród-Héviz.

(1-3)

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Ajánlanak kéregöntetű kerekeket és keresztvezéseket, hengerekkel kéregöntetű hengerekkel,

vasuti kocsikat, fordító korongokat, turbinákat, közlőképeket és zúzógépeket.

Villanyvilágításhoz való berendezéseket s erőátvitelt 104 (10-17) nagyobb távolságokra is.

Zsilipeket és átereszeket, vasuti fölszereléseket, malom- és gyárberendezéseket, különféle gép- és építési munkákat.

Aczélöntés. Gázmotorokat álló vagy fekvő egy vagy két hengerű.

Az erdélyi gazdasági Egylet heremag tisztító raktárában

K o l o z s v á r t

aranka mentessé tisztított, az állami vetőmag vizsgáló állomás által megvizsgált és mint ilyen államilag olomzárolt

E L S Ó R E N D Ű

teljesen aranka mentes heremag

készletet átvettük és azt ezennel kisebb mennyiségekben is

V E T Ő M A G N A K

a gazdaközönség rendelkezésére bocsátjuk, és pedig metermázsánként, eredeti plombozott zsákokban

78 f o r i n t é r t

a kolozsvári közraktárakban.

Kolozsvárt 1893 január 21.

Fleischl Samu,

12 (6-8)

budapesti termény és bizományi üzletnek kolozsvári fiókja

Főtér 22. szám.

Gazdaközönségünk

számára új reform.

Ezennel tudatjuk a tisztelt vevő közönséggel, hogy a biztosítékok maximumja nyújtása céljából vetőmagvaink minden zsákját a Budapesti m. kir. magvizsgáló állomás kiküldötte által megvizsgáltatván, hivatalos olomzár alatt minden zsákot külön tisztasági, csiraképességi; a heréknél arankamentességi bizonyítvánnyal ajánlunk:

Vörösherét } 10, 25, 50, 100 kilós zsákokban, kilónként 76 krért.
nagyszeműt } 5 kilós postaszák ára = 4 frt.

Komóc-int	40 kilós zsákokban	kilónként	=	30	krért
Baltaczimet	50	"	"	=	18 "
Fehér csillagfürtöt	100	"	"	=	8 "
Lóbabot	100	"	"	=	8 "
Tavaszbuzát	80	"	"	=	8 "
Beseler-féle zabot	50 és 60 kilós	"	"	=	8 "

Zsákok belemérve nem számíttatnak.

Küldés utánvétellel. — Árak Alvinczen. — Ezenkívül ajánlunk

Richter-féle Imperator burgonyát nagy gumós, bőtermőt 100 kg. 5 frt.

Drassói Nonplusultra csemegesajtot

Netto 4 kilós postacsomagban 3 frt.

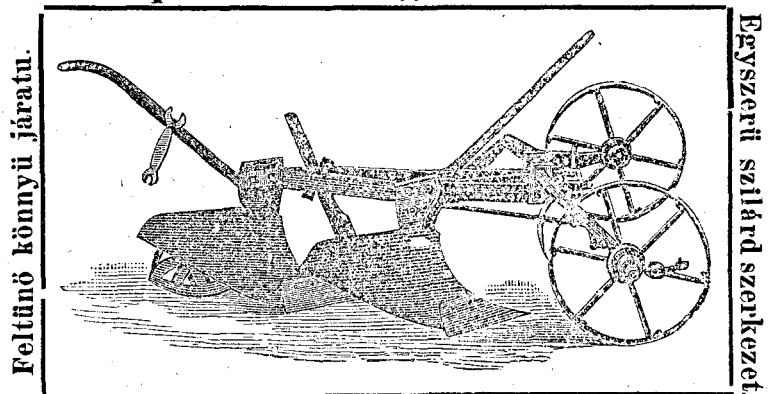
(2-x)

Gróf TELEKI ARVÉD

drassói uradalmi intézősége

Alsó-Fehérmegye u. p. Szerdahely.

Szép munkát végez, nem farol.

A legolcsóbb kétvasu eke ára 55 forint = 110 korona.

SIMONFFI ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője

Kolozsvártt, kultorda-utca 48 szám.

Elvállal mindennemű gépek kijavítását.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőszivattyúk, maláta zúzó, malomszerkezetek, kút- és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiából: egyes-, kettős- és három borozás ekék és taligák, új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból; továbbá kézi- és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica morzsolók, szőlő-zúzó, borsajtók és több más gépekből, melyeket a n. é. gazdaközönség b. figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért felelősséget vállal. 14 (4-10) Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.